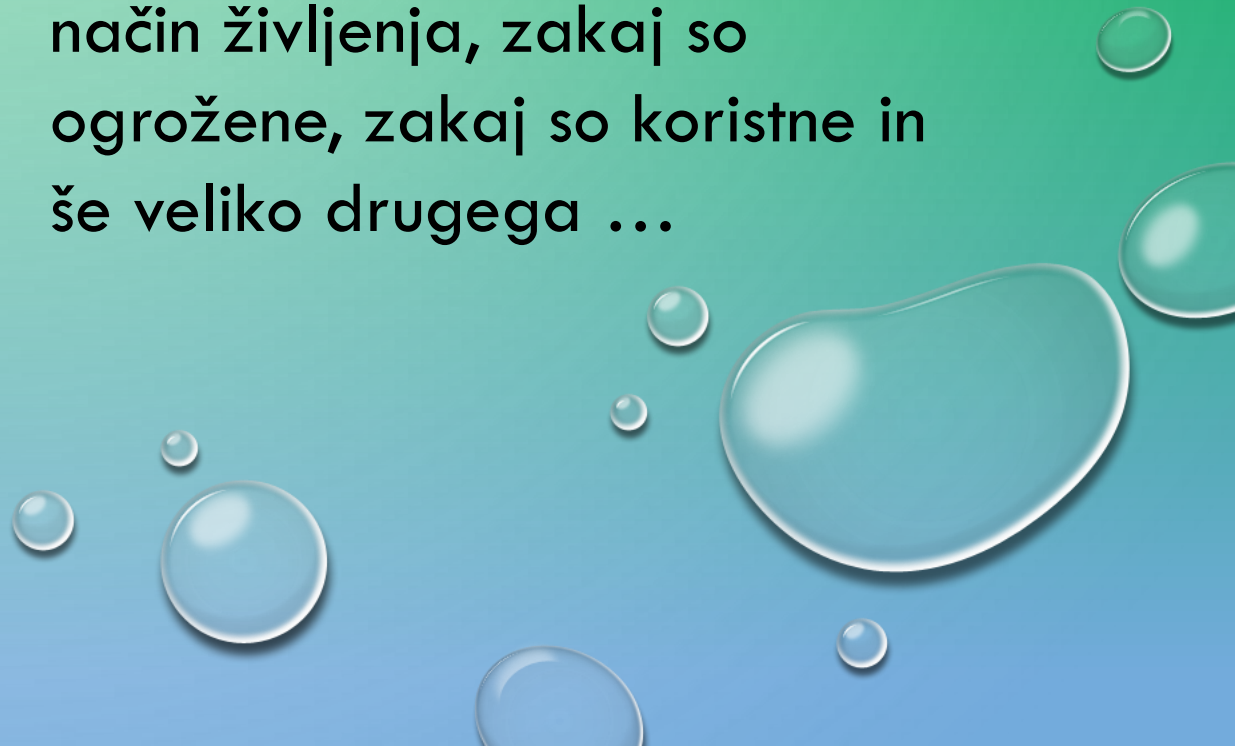

ŽABE V SLOVENIJI

Katere vrste živijo v Sloveniji, način življenja, zakaj so ogrožene, zakaj so koristne in še veliko drugega ...

DVOŽIVKE IN VRSTE ŽAB V EVROPI IN PRI NAS

Urh.

- **Dvoživke** delimo na repate (močeradi, pupki, močerili) in brezrepe ali žabe.
- V Evropi živi **41** vrst žab, v Sloveniji pa le **13**.
- Ker so ogrožene, so **zavarovane**. Prepovedano jih je ubijati, zastrupljati, uničevati njihova bivališča (Uredba o prosto živečih živalskih vrstah, Ur. l. 46/2004; Rdeči seznam ogroženih vrst plazilcev, Ur. l. RS 82/2002).

navadna krastača (10–15 cm)

debeloglavka (10–15 cm)

zelena žaba (7–12 cm)

zelena krastača (8–10 cm)

sekulja (4,5–9 cm)

plavček ali barska žaba (3–5 cm)

navadna česnovka (4–9 cm)

rosnica (4,5–8 cm)

PRI NAS ŽIVI 13 od skupno 41 v Evropi živečih vrst žab. Populacije nekaterih vrst se kljub različnim varstvenim ukrepom, med katerimi so tudi prepoved lova in zaščita njihovih habitatov, zmanjšujejo, nekaterim pa gre zaradi večje prilagodljivosti bolje. Nekoč so žabe pogosto lovili zaradi zaslužka, ki so ga prinašali kraki.

pisana žaba (4,5–7 cm)

laška žaba (5,5–7,5 cm)

zelena rega (3–5 cm)

hribski urh (4–5 cm)

nižinski urh (do 4 cm)

ŽIVIJO V RAZLIČNIH ŽIVLJENJSKIH OKOLJIH

Sekulja

- **Spomladi:** marca prekinejo zimski dremež in se iz prezimovališč odpravijo proti mrestiščem. To so navadno manjše stoječe ali počasi tekoče vode.
- **Poleti:** mlade žabe se poleti po končani preobrazbi, odrasle pa po paritvi odpravijo proti gozdovom, na vlažne travnike in grmovja.
- **Jeseni:** ko nastopijo nizke temperature, si poiščejo zatočišče v kakšni luknji v tleh, med koreninami ali pod trohnečim lesom, kjer prezimijo.
- **Zimo** lahko preživijo stran od vode, pogosto v gozdu, kjer se zarijejo globoko v tla.

ŽIVLJENJSKI KROG IN PREOBRAZBA ŽABIC

Sekulje

- Žabji samec zleze na samičin hrbet in jo objame s sprednjima nogama.
- Samica v vodo odloži jajčeca, ki jih samec sproti oplaja.
- Skupku jajčec s sluzjo pravimo **MREST**.

ŽIVLJENJSKI KROG IN PREOBRAZBA ŽABIC

- Iz oplojenih jajčec se v vodi razvijejo ličinke (PAGLAVCI). Ti dihajo z zunanjiimi škrgami in se poganjajo po vodi z navadno dokaj velikim repom (slika levo).
- Ob koncu preobrazbe škrge zakrniijo, razvijejo se pljuča, namesto repa zrastejo noge in mladi žabec ali žaba se lahko poda kopenskim dogodivščinam naproti (slika desno).

KAKO IZGLEDAJO ŽABE?

Pri prehranjevanju si ne morejo pomagati s pecljatiimi zobmi, saj so zelo krhki, zato plen pojedjo v enem kosu.

- Imajo kratek in čokat trup. **Noge** so prilagojene skakanju, zato so zadnje večje in močnejše od sprednjih. Na sprednjih nogah imajo štiri prste, na zadnjih pa pet.
- Imajo dobro razvit **vid**. Z očmi si pomagajo tudi pri požiranju. Oči pomaknejo navzdol in zaprejo ter tako potisnejo hrano v želodec. Pri zaznavanju okolja si pomagajo tudi z vohom in sluhom.
- Telo pokriva gola **koža**. Ker je tanka, dobro prepušča vodo. Sluzne žleze poskrbijo, da je stalno vlažna. Kot večina dvoživk se ne morejo sončiti. Vedno iščejo vlažne koticke v naravi.
- Nekateri imajo tudi strupne žleze, s katerimi se branijo pred nadležnimi bakterijami, glivami in plenilci (npr. krastača jih ima za ušesi).

ŽABJE OGLAŠANJE: REGA-REGA KVAK-KVAK

Zvočni mehur je tanka kožna guba, ki omogoča krepitev glasu, pri čemer se žabec napihuje.

- Žabe se med seboj razlikujejo tudi po oglašanju.
- Oglašajo se s celo paleto glasov, zlasti glasni so samci v pomladnem paritvenem času.
- Samci, ki so navadno manjši od samic, pri tem uporabljajo **zvočni mehur**.
- Če želite slišati, kaj vse znajo, prisluhnite posnetkom oglašanja vseh vrst slovenskih žab, ki jih je napravil biolog **dr. Tomi Trilar**, kustos v prirodoslovnem muzeju Slovenije. Zgoščenka: <https://www.pms-lj.si/si/izdelek/slovenske-zabe?id=297>

ZAKAJ SO ŽABE OGROŽENE?

UMAZANA VODA + NIČ RASTLIN + CESTA = UNIČEN DOM

Zelena krastača

Vzroki (1):

- uničevanje njihovih bivališč (izsuševanje in zasipavanje mokrišč)
- onesnaževanje voda in uporaba kemičnih snovi (npr. pesticidov),
- podnebne spremembe ter
- prekinjanje selitvenih poti s cestami (povozi)

ZAKAJ SO ŽABE OGROŽENE?

UMAZANA VODA + NIČ RASTLIN + CESTA = UNIČEN DOM

Plavčka

Vzroki (2):

- Zaradi kmetijskih gnojil v vodi se alge preveč razrastejo in preprečujejo rast drugega vodnega rastlinja, med katerim žabji paglavci iščejo skrivališče.
- Če so avtoceste, ki potekajo čez sklenjeno gozdno območje, brez žabjih prehodov (cevi).
- Vlaganje rib v stoječe vode.

KAKO RIBE OGROŽAJO RAZMNOŽEVANJE ŽAB?

Hribski urhi

Razlogi:

- Plenilske vrste rib pojedó žabje paglavce.
- Rastlinojede ribe med prehranjevanjem z vodnim rastlinjem mimogrede pojedó ali uničijo žabji mrest.

ZAKAJ SO ŽABE KORISTNE?

Zelena žaba

- Dvoživke v naravi uravnavajo številčnost žuželk, polžev, pajkov, deževnikov, saj se z njimi prehranjujejo.
- Veseli smo lahko vsake krastače v našem vrtu. **Več žab bo živelo v našem vrtu, manj polžev bomo imeli.**
- Če imamo v vrtu ribnik, se bodo zagotovo naselile, še bolj privlačen zanje pa bo **ribnik z močvirnim delom z močvirskimi rastlinami.**

KAKO LAHKO POMAGAMO ŽABICAM?

Zelena rega.

- V času selitev marsikje po Sloveniji naravovarstveniki ob pomoči ljudi, ki jim za male dvoživke ni vseeno, postavljajo **začasne ograje**. Te usmerjajo seleče se živali do posebnih, prav v te namene zgrajenih **podhodov** (cevi), po katerih varno pridejo na drugo stran ceste.
- Kjer takih prehodov ni, jim marsikje pomagajo **prostovoljci**. Lahko se jim pridružite.
- Zemljevid žabjih akcij <https://www.pomagajmo-zabicom.si/kje>

KAKO LAHKO POMAGAMO ŽABICAM?

- Zaradi dovolj visokih temperatur in velikih količin dežja je letošnja spomladanska selitev dvoživk verjetno že mimo.
- Pridružite se akciji drugo leto in se prepričajte, kako zanimivo je reševanje žabic.
- Poleg številnih rešenih življenj boste imeli še super večerno rekreacijo na svežem zraku.
- Navodila za udeležbo na akcijah po Sloveniji najdete na spletni strani [zemljevid žabjih akcij](#).

Spletna stran: Pomagajmo žabicam!

KAKO LAHKO POMAGAMO ŽABICAM?

Več informacij: <https://www.pomagajmo-zabicam.si/kako>

- **KDAJ?** Dvoživke se (zaradi varnosti pred plenilci in zaradi dovolj visokih temperatur) proti mrestiščem najbolj množično selijo **v večernem času**. Iz zemlje prilezejo točno takrat, **ko se zvečeri** in najbolj množično skakljajo čez cesto kaki **dve uri**, potem se selitev umiri.
- **OPREMA:** med obvezno opremo pri prenašanju žabic spadajo **odsevni jopič**, dobra **svetilka** in dovolj globoko **vedro** (vsaj 30cm). Če dežuje, obujemo **škornje** in oblečemo dežni plašč. Lahko imamo tudi rokavice.

Pripravila:
Vilma Vrtačnik Merčun

LITERATURA IN VIRI FOTOGRAFIJ:

- <https://www.pms-lj.si/si/o-naravi/zivali/vretencarji/dvozivke>
- <http://www.matejvrancic.com/slovenske-zabe-reportaza-national-geographic-slovenija/>
- <http://otroski.rtv slo.si/bansi/prispevek/257>
- <https://www.pomagajmo-zabicom.si/>